

मजेत शिकूया मराठी

इयत्ता पहिली

(विद्यार्थी व शिक्षकांसाठी पाठ्येतर पूरक पुस्तिका)

भारताचे संविधान

भाग ४ क

नागरिकांची मूलभूत कर्तव्ये

अनुच्छेद ५१ क

मूलभूत कर्तव्ये – प्रत्येक भारतीय नागरिकाचे हे कर्तव्य असेल की त्याने –

- (क) प्रत्येक नागरिकाने संविधानाचे पालन करावे. संविधानातील आदर्शांचा, राष्ट्रध्वज व राष्ट्रगीताचा आदर करावा.
- (ख) स्वातंत्र्याच्या चळवळीला प्रेरणा देणाऱ्या आदर्शांचे पालन करावे.
- (ग) देशाचे सार्वभौमत्व, एकता व अखंडत्व सुरक्षित ठेवण्यासाठी प्रयत्नशील असावे.
- (घ) आपल्या देशाचे रक्षण करावे, देशाची सेवा करावी.
- (ङ) सर्व प्रकारचे भेद विसरून एकोपा वाढवावा व बंधुत्वाची भावना जोपासावी. स्त्रियांच्या प्रतिष्ठेला कमीपणा आणतील अशा प्रथांचा त्याग करावा.
- (च) आपल्या संमिश्र संस्कृतीच्या वारशाचे जतन करावे.
- (छ) नैसर्गिक पर्यावरणाचे जतन करावे. सजीव प्राण्यांबद्दल दयाबुद्धी बाळगावी.
- (ज) वैज्ञानिक दृष्टी, मानवतावाद आणि जिज्ञासूवृत्ती अंगी बाळगावी.
- (झ) सार्वजनिक मालमत्तेचे जतन करावे. हिंसेचा त्याग करावा.
- (ञ) देशाची उत्तरोत्तर प्रगती होण्यासाठी व्यक्तिगत व सामूहिक कार्यात उच्चत्वाची पातळी गाठण्याचा प्रयत्न करावा.
- (ट) ६ ते १४ वयोगटातील आपल्या पाल्यांना पालकांनी शिक्षणाच्या संधी उपलब्ध करून द्याव्यात.

• चित्र पाहा. सांगा.

आपल्या स्मार्टफोनवरील DIKSHA APP द्वारे पाठ्यपुस्तकाच्या पहिल्या पृष्ठावरील Q. R. Code द्वारे डिजिटल पाठ्यपुस्तक व प्रत्येक पाठामध्ये असलेल्या Q. R. Code द्वारे त्या पाठासंबंधित अध्ययन अध्यापनासाठी उपयुक्त दृकश्राव्य साहित्य उपलब्ध होईल.

मजेत शिकूया मराठी

इयत्ता पहिली

अमराठी माध्यमांच्या शाळांतील

(हिंदी, इंग्रजी, उर्दू, कन्नड, गुजराती, तेलुगू, सिंधी इ.)

विद्यार्थी व शिक्षकांसाठी पाठ्येतर पूरक पुस्तिका

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे ४११ ००४.

प्रथमावृत्ती : २०१४
सातवे पुनर्मुद्रण : २०२१

© महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ,
पुणे - ४११००४.

या पुस्तकाचे सर्व हक्क महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळाकडे राहतील. या पुस्तकातील कोणताही भाग संचालक, महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ यांच्या लेखी परवानगीशिवाय उद्धृत करता येणार नाही.

मराठी भाषा समिती :

डॉ. नागनाथ कोल्तापल्ले, अध्यक्ष
प्रा. रा. रं. बोराडे, सदस्य
इरगोंडा पाटील, सदस्य
फादर फ्रान्सिस दिब्रिटो, सदस्य
वाहरू सोनवणे, सदस्य
प्रा. प्रज्ञा दया पवार, सदस्य
डॉ. सुभाष सावरकर, सदस्य
किशोर दरक, सदस्य
श्रीमती उषादेवी प्रताप देशमुख
(सदस्य-सचिव)

मराठी भाषा समिती - कार्यगट सदस्य

हरी गंगाधर नारलावार	डॉ. संध्या पवार
प्रा. सर्जेराव रणखांब	श्रीकांत चौगुले
श्रीमती रेणू दांडेकर	पद्माकर कुलकर्णी
प्रा. जयवंत पाटील	शिवा कांबळे
डॉ. रोहिणी गायकवाड	नीलेश निमकर
डॉ. मंदा नांदूरकर	एकनाथ आव्हाड
प्रा. डॉ. सिसिलिया कार्व्हालो	अतुल कुलकर्णी
प्रा. डॉ. सुनीता सुळेकर	वेच्या रूध्या गावित

संयोजन : श्रीमती उषादेवी प्रताप देशमुख
प्र. विशेषाधिकारी, मराठी

चित्रकार : श्री. राजेंद्र गिरधारी

मुखपृष्ठ : श्री. राजेंद्र गिरधारी

अक्षरजुळणी : भाषा विभाग, पाठ्यपुस्तक मंडळ, पुणे.

निर्मिती : सच्चिदानंद आफळे, मुख्य निर्मिती अधिकारी
संदीप आजगांवकर, निर्मिती अधिकारी

कागद : ७० जी.एस.एम. क्रिमवोव्ह

मुद्रणादेश : N/PB/2021-22/ QTY. 100000

मुद्रक : M/s

प्रकाशक
विवेक उत्तम गोसावी
नियंत्रक
पाठ्यपुस्तक निर्मिती मंडळ,
प्रभादेवी, मुंबई - २५.

प्रस्तावना

महाराष्ट्र शासनाने राज्यातील इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांसह सर्व अमराठी माध्यमांच्या शाळांमध्ये इयत्ता पहिलीपासून मराठी भाषा विषय अनिवार्य करण्याचा धोरणात्मक निर्णय सन २००९ मध्ये घेतला. 'प्राथमिक शिक्षण अभ्यासक्रम २०१२'मध्येही याच धोरणानुसार, अनिवार्य मराठी हा विषय इयत्ता पहिलीपासून समाविष्ट करण्यात आला आहे. इयत्ता पहिली व दुसरीच्या स्तरावर मराठी हा विषय शिक्षकांनी श्रवण, भाषण व संभाषण या कौशल्यांच्या स्वरूपात शिकवावा आणि त्या विषयासाठी 'पाठ्यपुस्तक' असू नये अशी अपेक्षा आहे; म्हणून इयत्ता पहिलीकरिता मराठी विषयाची ही छोटेखानी पूरक साहित्य पुस्तिका पाठ्यपुस्तक मंडळाने तयार केली आहे.

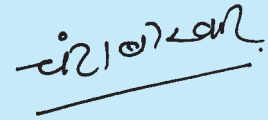
या पूरक पुस्तिकेमध्ये गाणी, गोष्टी दिल्या आहेत. तसेच परिचित, अपरिचित पक्षी, पाळीव प्राणी, जंगली प्राणी, फुले, फळे, झाडे यांचा रंगीत चित्रे व शब्दांतून परिचय करून दिलेला आहे. काही सूचना व कृती दिल्या आहेत. शिक्षकांना अध्यापन करणे सुलभ जावे यासाठी पुस्तिकेच्या शेवटी 'दिशा अध्ययन-अध्यापनाची' या शीर्षकाखाली मार्गदर्शन केले आहे. मराठी भाषेचे अध्ययन-अध्यापन परिणामकारक व दर्जेदार होण्यासाठी त्याचा उपयोग करावा.

मराठी भाषा समिती, कार्यगट सदस्य आणि चित्रकार यांच्या आस्थापूर्वक परिश्रमांतून ही पुस्तिका तयार झाली आहे. ही पुस्तिका जास्तीत जास्त बिनचूक व दर्जेदार व्हावी यासाठी राज्याच्या विविध भागांतील अमराठी माध्यमांच्या शाळांतील शिक्षकांकडून तिचे समीक्षण करून घेण्यात आले आहे. समीक्षकांच्या सूचना व अभिप्राय यांचा विचार करून मराठी भाषा समितीने या पुस्तिकेला अंतिम स्वरूप दिले आहे. मराठी भाषा समिती व कार्यगट सदस्य, संबंधित समीक्षक, चित्रकार या सर्वांचे मंडळ मनःपूर्वक आभारी आहे.

विद्यार्थी, शिक्षक व पालक या पुस्तिकेचे स्वागत करतील अशी आशा आहे.

पुणे.

दिनांक : १४ नोव्हेंबर, २०१३

(चं.रा.बोरकर)

संचालक

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व
अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे.

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	पाठाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१.	सरी (गाणे)	१
२.	दोघेही जिंकू (चित्रकथा)	२
३.	करूया स्वागत	३
४.	खेळ खेळूया	४
५.	ऐकूया, करूया	५
६.	घंटा वाजे (गाणे)	६
७.	चतुर कावळा (चित्रकथा)	७
८.	जोडीदार शोधा	८
९.	माझा हात (गाणे)	९
१०.	पाहूया, सांगूया	१०
११.	कशासाठी, कोणते अवयव ?	११
१२.	ओळख आपल्या वर्गाची	१२
१३.	झाडे लावूया	१३
१४.	ओळखा माझा रंग	१४
१५.	गमतीजमती	१५
१६.	ओळख फळांची	१६
१७.	दे रे भाऊ, माझा खाऊ (गाणे)	१७
१८.	पक्ष्यांचे जग	१८
१९.	ओळख प्राण्यांची	१९
२०.	प्राण्यांचे जग	२०
२१.	आम्हांलाही खेळायचंय	२१
२२.	आरसा रडला, आरसा हसला	२२
२३.	माझी ओळख	२३
२४.	माझे मित्र	२४
२५.	माझे कुटुंब	२५
२६.	माझे पान	२६
२७.	चित्रात काय ?	२७
२८.	ओळखा पाहू !	२८
•	उद्दिष्टे, दिशा अध्ययन-अध्यापनाची	२९